

βάλσαμο τό, **βάλσαμον** Πόντ. (Οίν. Τραπ.) **βάλσαμο** κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) **βάλσαμον** βόρ. ιδιωμ. **μπάλσαμο** πολλαχ. **μπάλσαμον** πολλαχ. βόρ. ιδιωμ. **βάλσαμο** πολλαχ. **βάλσαμον** πολλαχ. βόρ. ιδιωμ. **μπάλτσαμο** ένιαχ. **μπάλτσαμον** Μακεδ. (Κοζ.) **Στερελλ.** (Αἰτωλ.) **βάλτσαμο** Ἰθάκ. Παξ. κ.ά. **μπάλτσουμα** Στερελλ. (Καλοσκοπ. Παρνασ.) **βάρσαμον** Κύπρ. Πόντ. (Κερασ. Νικόπ.) **βάρσαμο** κοιν. καὶ Καλαβρ. (Μπόβ.) **Τσακων.** **βάρσαμον** βόρ. ιδιωμ. **μπάρσαμο** πολλαχ. **μπάρσαμον** πολλαχ. βόρ. ιδιωμ. **δάρσαμο** πολλαχ. **δάρσαμον** πολλαχ. βόρ. ιδιωμ. **μπάρτσαμο** Ἀπουλ. (Καλημ.) **δάρτσαμο** Ζάκ. Νάξ. (Γαλανᾶδ.) **βάρσανον** Κύπρ. **βάρσανο** Ἡπ. **βράτσαμον** Σύμ. **βάλσαμος** ὁ, Κέρκ. (Ἀργυροᾶδ. Κρήτ.) Νίσυρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Λακων. Λεντεκ.) κ.ά. **μπάλσαμος** ΝΠολίτ. Ἐκλογ. 140 **βάλσαμος** Κρήτ. (Σέλιν.) **βάρσαμος** Ζάκ. Θήρ. Κάμπ. Κάσ. Κρήτ. Κύθηρ. Νάξ. Νίσυρ. Σέριφ. Σκυρ. κ.ά. **αβάρσαμος** Κρήτ. **δάρσαμος** Ζάκ. **πάρσαμος** Μεγίστ. **βάρτσαμος** Κεφαλλ. **μπάρτσαμος** Πελοπν. (Καλάβρυτ.) **δάρτσαμος** Ζάκ. Νάξ. (Δαμαρ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐς. **βάλσαμον**. Ὁ τύπ. **μπάλσαμο**, **βάλσαμο** κατ' ἐπίδρασιν τοῦ Ἰταλ. *balsamo*. Περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ γένους ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,383. Τὸ π τοῦ τύπου **πάρσαμος** παλαιὸν ὡς μαρτυρεῖ τὸ μεταγν. **πάλσαμον**.

1) Τὸ ἀρχαῖον ὀποβάλσαμον, ἦτοι ὁ ὀπὸς τοῦ Ἀραβικοῦ θάμνου ἀμυρίδος τοῦ ὀποβαλσάμου (*amyris obobalsamum*), πανάκεια κατὰ τραυμάτων καὶ κωλικῶν ἐνθ' ἄν.

β) Πᾶν φάρμακον παχύρρευστον (ἐκ τῶν βαλσάμων ἢ ἡμιρρευστῶν ρητινῶν τῆς χυμείας) ἐνθ' ἄν. γ) Πᾶσα φαρμακευτικὴ σκευασία παυσώδυνος ἐνθ' ἄν. 2) Πᾶν φυτὸν δίδον ὀπὸν ἢ ἀπόσταγμα ἀντικαθιστῶν τὸ φάρμακον ὀποβάλσαμον, ἦτοι α) Ἀθανασία ἢ βαλσαμώδης (*tanacetum balsamica*) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (*compositae*) ἐνθ' ἄν. Συνών. *καρυοφύλλι*. β) Τὸ ἀρχαῖον πύρεθρον ἢ παρθένιον, πύρεθρον τὸ παρθένιον (*pyrethrum parthenium*) τῆς τάξεως τῶν συνθέτων (*compositae*) ἐνθ' ἄν. Συνών. *ἀρμένι* 1α, *ἀσπροῦχι*, *βασκαντιῆρα*, *παρθενούλλι*. γ) Ἡδύοσμος ὁ πράσινος (*mentha viridis*) ἐνθ' ἄν. δ) Τὸ ἀνεμογλέντι, ὁ ἰδ., ἐνθ' ἄν. ε) Αἱ ἀωνίδες (ἰδ. *ἀωνίδα*) ἐνθ' ἄν. Συνών. **βαλσαμόχορτο**. ς) Εἶδη ὑπερικοῦ (*hypericum*) τῆς τάξεως τῶν ὑπερικωδῶν (*hypericaceae*), ὡς ὑπερικὸν τὸ διάτρητον (*hypericum perforatum*), συνών. *ἀγούδουρας* 1, *λειχηνόχορτο*, *περίκη*, *Προδρομοῦ βοτάνι*, *χελωνόχορτο*, καὶ ὑπερικὸν τὸ ἐμπετρώφυλλον (*hypericum empetrifolium*) ἐνθ' ἄν. [**]

βαλσαμόλαδο τό, ἀμάρτ. **μπαλσαμόλαδο** Πελοπν. (Βασαρ.) **βαρσαμόλαδο** Πελοπν. (Χατζ.)

Ἐκ τῶν οὐς. **βάλσαμο** καὶ **λάδι**.

Φάρμακον ἐκ χόρτου τινὸς καὶ ἐλαίου.

βαλσαμολουσμένος ἐπίθ. ἀμάρτ. **βασαρμολουσμένος** Κρήτ.

Ἐκ τοῦ οὐς. **βάλσαμο** καὶ τοῦ **λουσμένος** μετοχ. τοῦ ρ. **λούζω**.

Ὁ τρόπον τινὰ λουσμένος με **βάλσαμον** καὶ ἐπομένως ὁ εὐωδιάζων: Ἄσμ.

Κλαίει κ' ἢ δευτερώτερη ἢ βασαρμολουσμένη, ἀπὸ 'κλαίγει κ' ἐμάραινε τοῦ περ' βολοῦ τὰ δέδρη.

βαλσαμόνερο τό, ἀμάρτ. **βαρσαμόνερο** Κρήτ.

Ἐκ τῶν οὐς. **βάλσαμο** καὶ **νερό**.

Τὸ ἀφέψημα τοῦ ἡδύοσμου. Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Bar-samónero* καὶ ὡς τοπων. Κρήτ.

βαλσαμορρίζι τό, Πελοπν. (Κυνουρ.)

Ἐκ τῶν οὐς. **βάλσαμο** καὶ **ρίζι**, δι' ὃ ἰδ. **ρίζιν**.

Ἡ ρίζα τοῦ φυτοῦ βαλσάμου: Ἄσμ.

Κρύψε με, μάννα, κρύψε με νὰ μὴ μὲ πάρῃ ὁ ξένος.

—Ποῦ νὰ σὲ κρύψω, κόρη μου, π' ὁ ξένος δὲ σ' ἀφίνει;

—Κρύψε με 'ς τὰ βασιλικά καὶ 'ς τὰ βαλσαμορρίζια.

βαλσαμούδι τό, ἀμάρτ. **δαλσαμούδ'** Λήμν.

Ἐκ τοῦ οὐς. **βάλσαμο** καὶ τῆς καταλ. -οῦδι.

Φυτὸν τι τοῦ ὁποίου τὰ ἄνθη μετ' ἐλαίου χρησιμεύουν εἰς παρασκευὴν φαρμάκου διὰ τοὺς ἀσθματικούς.

βαλσαμόχορτο τό, πολλαχ. **μπαλσαμόχορτο** Λεξ. Βλαστ. 460 καὶ 463 **βαρσαμόχορτο** Κύπρ.

Ἐκ τῶν οὐς. **βάλσαμο** καὶ **χόρτο**.

Βάλσαμο 2 ε, ὁ ἰδ.

***βαλσαμῶ**, **δαλζαμῶ** Μύκ.

Ἐκ τοῦ οὐς. **βάλσαμο**.

Βαλσαμώνω: Πιάνουν τὸ παιδί τσαὶ τὸ *δαλζαμοῦνε* (ἐκ παραμυθ.) Συνών. ***βαλσαμάρω**, **βαλσαμῶνω** 1.

βαλσάμωμα τό, κοιν. **βαλσάμωμαν** Πόντ. **δαλσάμωμα** πολλαχ. **μπαλσάμωμα** πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. **βαλσαμῶνω**.

Ἡ δι' ἀντισηπτικῶν οὐσιῶν ταριχεία.

βαλσαμώνω κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν.) **μπαλσαμώνω** πολλαχ. **δαλσαμώνω** πολλαχ. **αδαλσαμώνω** Θάσ. **μπαλσαμώνων** Ἡπ. Μακεδ. **μπαλτσαμώνων** Μακεδ. **Στερελλ.** (Αἰτωλ.) **βαρσαμώνω** κοιν. **βαρσαμών-νω** Ρόδ. **δαρτσαμώνω** Κεφαλλ. **παρσαμώνω** Μεγίστ. **βρατσαμώνω** Σύμ.

Ἐκ τοῦ οὐς. **βάλσαμο**. Οἱ τύποι **μπαλσαμῶνω**, **δαλσαμῶνω**, **παρσαμῶνω** διὰ τοὺς ἀντιστοίχους τύπους **μπάλσαμο**, **βάλσαμο**, **πάρσαμος**, περὶ ὧν ἰδ. **βάλσαμο**.

1) Ταριχεύω δι' ἀντισηπτικῶν οὐσιῶν κοιν. καὶ Πόντ. (Οἰν.): **Βαλσάμωσαν** τὸν νεκρὸ κοιν. **Τσακῶνει** πούλλα καὶ τὰ **δαρτσαμώνει** Κεφαλλ. Οὐ δεῖνα εἶναι σὰν **μπαλσαμουμένους** (καχεκτικός, ἰσχνός, ὠχρός) Ἡπ. (Ἰωάνν.) **Αὐτὸς εἶναι** σὰν **μπαλσαμουμένους** (φορεῖ τόσα ἐνδύματα, ὥστε ὁμοιάζει πρὸς ταριχευμένον) Μακεδ. || Ποιήμ.

***Ορνεα** γίνανε **μπαλσαμωμένα**, | **λείψανα** λυπητερά ΚΠαλαμ. Δωδεκάλ. Γύφτ.* 69.

Καὶ ἦτανε ὡς **μπαλσαμωμένοι** καὶ **ἀλειωτοὶ νεκροὶ** αὐτόθ. 29. 2) **Ἐπουλώνω** πολλαχ.: Ποιήμ.

Μὰ ἐγὼ ποῦ ξαγρυπνῶ πάντοτε μόνος

καὶ βαλσαμώνω ἀγιάτρευτη πληγὴ...

μ' ἀχόρταγῃ λαχτάρα σὲ προσμένω

ΙΠολέμ. Παλ. βιολ.* 68.

***Ωμιέ**, *ὅταν ἡ μνήμη μου γυρνᾷ 'ς τὰ περασμένα,*

βαλσάμωνέ μου τὴν πληγὴ ἐσύ, γλυκεῖα Παρθένα

ΙΠολέμ. Ἀλάβαστρ.* 162. 3) **Πληρῶ** εὐωδίας Πελοπν.

ΓΜαρκορ. Μικρὰ ταξίδ. 109: Ἄσμ.

Παρεθύρια μου **βαρσαμωμένα**,

γιὰ προσκύψετε νὰ ἰδῆτε νύφη,

νύφη καὶ γαμπρὸ χρυσὸ ζευγάρι

(*παρεθύρια βαρσαμωμένα*—τὰ ἔχοντα γλάστρες με ἀρωματώδη φυτὰ) Πελοπν. —Ποιήμ.

Ἐκεῖ θ' ἀκούτε ἀνάσσει νὰ φέρῃ

'ς τοῦ πόνου ποῦ σᾶς καίει τ' ἀπὸν φαρμάκι

ἐνα γλυκὸ βαλσαμωμένο ἀέρι

